

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วยการศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน กฎหมายและองค์กรที่เกี่ยวข้องโรงฆ่าสัตว์ การสร้างแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถามเพื่อใช้ในการสำรวจข้อมูล และผลการตรวจวิเคราะห์สารเร่งเนื้อแดงเพื่อนำมาศึกษาและประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ

สถานที่ทำการวิจัย

สถานที่ที่ใช้ในการสำรวจมีด้วยกัน 4 แห่ง ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก ตลาดสดที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล (4 แห่งสำหรับการสำรวจผู้บริโภค และ 3 แห่งสำหรับการสำรวจเชิงหมู) โรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครพิษณุโลก และชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้โรงฆ่าสัตว์ สำหรับสาเหตุที่เลือกโรงฆ่าสัตว์เทศบาลนครพิษณุโลก เนื่องจากเป็นโรงฆ่าสัตว์ที่มีความพร้อมในเรื่องอาคาร สถานที่มากที่สุด และเป็นต้นแบบของโรงฆ่าสัตว์แห่งหนึ่งของประเทศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรมีด้วยกัน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ 1 แห่ง ผู้ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์ทุกคนที่พบในวันสำรวจ เจ้าของเชิงหมูที่จำหน่ายเนื้อหมูในตลาดเทศบาล 3 แห่ง คือ ตลาดบ้านคลอง ตลาดโคกมะตูม และตลาดพิษณุโลกร่วมใจ ตลาดละ 5 เชิง ประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนของผู้บริโภคเนื้อหมูในเขตเทศบาล 4 แห่ง คือ ตลาดบ้านคลอง ตลาดโคกมะตูม ตลาดพิษณุโลกร่วมใจ และตลาดวัดใหญ่ ตลาดละ 20 คน ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงฆ่าสัตว์สุ่มจากทั้งแปดทิศของโรงฆ่าสัตว์ และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดที่ดูแลโรงฆ่าสัตว์ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้มีด้วยกัน 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก เป็นการศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน กฎหมายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับโรงฆ่าสัตว์

ส่วนที่สอง เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งหกกลุ่ม โดยจัดทำแยกกัน ดังนี้

- แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัด ถามข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนโยบาย การดำเนินงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์ และข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ จากการทำงานนี้ (แบบสัมภาษณ์ 1 ภาคผนวก ข)

- แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ถามข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนโยบาย การจัดการในโรงฆ่าสัตว์ และข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ จากการดำเนินกิจการโรงฆ่าสัตว์ (แบบสัมภาษณ์ 2 ภาคผนวก ข)

- แบบสอบถามประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนของผู้บริโภคเนื้อหมู เจ้าของเชียงใหม่ ประชาชนที่อยู่อาศัยในชุมชนบริเวณใกล้เคียงโรงฆ่าสัตว์ และผู้ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์ ถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลการทำงาน และข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย ทางจิตใจ ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ (แบบสอบถาม 1 แบบสอบถาม 2 แบบสอบถาม 3 และแบบสอบถาม 4 ในภาคผนวก ข ตามลำดับ)

แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามทั้งหมดได้ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปใช้สำรวจข้อมูล

ส่วนที่สาม เป็นข้อมูลผลการตรวจสอบเร่งเนื้อแดงในเนื้อหมูที่จำหน่ายตามท้องตลาดของ จังหวัดพิษณุโลก ปี 2546

หมายเหตุ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ตาม ภาคผนวก ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสืบค้นและสำรวจข้อมูลดำเนินการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2546 ถึง มีนาคม 2547

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน กฎหมาย และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับโรงฆ่าสัตว์ สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ และสอบถามจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ จังหวัด โดยการประสานงานทางโทรศัพท์ แล้วทำหนังสือจากภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตรถึงเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดที่รับผิดชอบดูแลโรงฆ่าสัตว์เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ในส่วนของเทศบาลได้ติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์เช่นเดียวกันแต่ไม่สามารถติดต่อขอข้อมูลเบื้องต้นได้

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

2.1 แบบสัมภาษณ์ ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัด (แบบสัมภาษณ์ 1) และผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ (แบบสัมภาษณ์ 2) ในการสัมภาษณ์ได้ประสานงานล่วงหน้า โดยทำหนังสือจากภาควิชาอุตสาหกรรมเกษตรถึงปศุสัตว์จังหวัด และถึงนายกเทศมนตรี นครพิษณุโลก เพื่อขออนุญาตวันเวลาในการสัมภาษณ์ผู้ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับโรงฆ่าสัตว์

2.2 แบบสอบถาม ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มที่หนึ่ง เป็นกลุ่มผู้บริโภคซึ่งเป็นประชาชนที่มาซื้อเนื้อหมูจากตลาดสดในเขตเทศบาล (แบบสอบถาม 1) จำนวน 4 แห่ง คือ ตลาดบ้านคลอง ตลาดโคกมะตูม ตลาดพิษณุโลกร่วมใจ และตลาดวัดใหญ่ แห่งละ 20 ชุด รวม 80 ชุด
- กลุ่มที่สอง เป็นเจ้าของเลี้ยงหมูที่จำหน่ายเนื้อหมู (แบบสอบถาม 2) ในตลาดเทศบาล 3 แห่ง คือ ตลาดบ้านคลอง ตลาดโคกมะตูม และตลาดพิษณุโลกร่วมใจ โดยสำรวจตลาดละ 5 เลี้ยง รวม 15 ชุด
- กลุ่มที่สาม เป็นประชาชนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณใกล้เคียงโรงฆ่าสัตว์ (แบบสอบถาม 3) ได้วางแผนการสำรวจข้อมูลไว้ว่าจะสุ่มจากผู้ที่ตั้งบ้านเรือนในแปดทิศทางของโรงฆ่าสัตว์ แต่เมื่อไปสำรวจจริง พบว่ามีบ้านเรือนตั้งอยู่ใกล้โรงฆ่าสัตว์เพียง 3 ทิศเท่านั้น และมีจำนวนเพียง 6 หลังคาเรือน เป็นทิศเหนือ 4 หลังคาเรือน ทิศใต้ 1 หลังคาเรือน และทิศตะวันออก 1 หลังคาเรือน
- กลุ่มที่สี่ เป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงฆ่าสัตว์ (แบบสอบถาม 4) จากข้อมูลที่ได้ติดต่อประสานงานเพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงฆ่าสัตว์ ทราบว่าโรงฆ่าสัตว์มีพนักงานประมาณ 40 คน จึงวางแผนสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 40 คน แต่ปรากฏว่าในวันที่ไปสำรวจจริงซึ่งเป็นวันเดียวกับที่สัมภาษณ์ผู้ประกอบการ มีพนักงานอยู่เพียง 3 คน ยอมให้ข้อมูลเพียง 2 คนเท่านั้น และเป็นข้อมูลการสัมภาษณ์เพราะพนักงานทั้งสองคนไม่สามารถตอบแบบสอบถามได้

4. ข้อมูลผลการตรวจสอบสารเร่งเนื้อแดงด้วยวิธี Enzyme Immuno Assay (EIA) ของจังหวัดพิษณุโลกในปี 2546 (ภาคผนวก ค)

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสอบถามบุคคลในกลุ่มตัวอย่างทั้งหกกลุ่มข้างต้น มาคำนวณร้อยละของผลการสอบถาม/สัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อของตัวอย่างในแต่ละกลุ่มเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพในแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้จากแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน กฎหมาย และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับโรงฆ่าสัตว์ที่สืบค้นได้ และข้อมูลผลการตรวจสอบสารเร่งเนื้อแดงในจังหวัดพิษณุโลกปี 2546 มาอธิบายผลกระทบที่มีต่อสุขภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมของโรงฆ่าสัตว์